

YLÖNOUSEMUSEVANKELIUMI VII

(Joh. 20: 1 – 10)

”Sapatin mentyä, viikon ensimmäisenä päivänä Magdalan Maria tuli aamuhämärissä haudalle ja näki, että haudan suulta oli kivi siirretty pois. Hän lähti juoksujalkaa kertomaan siitä Simon Pietarille ja sille opetuslapselle, joka oli Jeesukselle rakkain, ja sanoi heidät tavattuun: ”Ovat vieneet Herran pois haudasta, emmekä me tiedä, minne hänet on pantu.” Pietari ja se toinen opetuslapsi lähtivät heti juoksemaan haudalle. Miehet menivät yhtä matkaa, mutta se toinen opetuslapsi juoksi Pietaria nopeammin ja ehti haudalle ensimmäisenä. Hän kurkisti sisään ja näki käärinliinojen olevan siellä, mutta hän ei mennyt sisälle. Simon Pietari tuli hänen perässään, meni hautaan ja katseli siellä olevia käärinliinoja. Hän huomasi, että Jeesuksen kasvoja peittänyt hikiliina ei ollut käärinliinojen vieressä vaan erillään, omana käärönään. Nyt tuli sisään myös se toinen opetuslapsi, joka oli ensimmäisenä saapunut haudalle, ja hän näki ja uskoi. Vielä he näet eivät olleet ymmärtäneet, että kirjoitusten mukaan Jeesus oli nouseva kuolleista. Opetuslapset lähtivät haudalta majapaikkaansa.

”Sapatin mentyä, viikon ensimmäisenä päivänä” kertoo päivän kahteen kertaan. Kyse on meidän sunnuntaipäivästämme. Ajankohta on aamuhämärissä. Magdalan Maria lähti liikkeelle heti, kun hän voi, sillä sapattina ei saanut kulkea pitkää matkaa.

Johanneksen evankeliumi käsittelee haudalle menemistä eri tavoin kuin muut. Ensinnäkin Johanneksen mukaan Joosef Arimatialainen ja Nikodeemos kietoessaan Jeesuksen ruumiin käärinliinoihin, laittoivat mukaan tuoksuaineita (19: 40). Johannes ei mainitse Magdalan Marialla olleen mukana tuoksuöljyä. Jeesuksen voiteleminen ei ole Marian motiivi mennä haudalle. Johannes ei mainitse haudalta muita naisia, mutta se voi olla myös Johanneksen valinta, sillä seuraavassa kertomuksessa Johannes kertoo, kuinka ylösnoussut Jeesus ilmestyy Magdalan Marialle. Johannes on voinut jättää muut naiset pois korostaakseen Jeesuksen ilmestymistä nimenomaan Marialle. Marian osuus on suuri, hänet mainitaan niiden naisten joukossa, jotka olivat Jeesuksen ristin äärellä. Hän on ensimmäinen, joka kohtaa ylösnousseen Herran. Joidenkin tutkijoiden mukaan tämä Johanneksen taltioima kertomus tyhjästä haudasta on ehkä varhaisin kertomus asiasta. Tässä kertomuksessa ei ole myöskään mainintaa enkeleistä.

Magdalan Maria kertoo asiasta ”Pietarille ja sille opetuslapselle, joka oli Jeesukselle rakkain”. Tällainen sanamuoto ”rakkain opetuslapsi”, on käytössä ensimmäistä kertaa, kun tässä evankeliumissa kuvataan aterialla lähimpänä Jeesusta ollutta opetuslasta (Joh. 13: 23). Kirkon käsityksen mukaan hän on tämän evankeliumin kirjoittaja, apostoli ja evankelista Johannes Teologi.

”Ovat vieneet Herran pois haudasta, emmekä me tiedä, minne hänet on pantu.” Marian lausuman takana on pelko, mitä juutalaiset tai mahdolliset haudanryöstäjät tekevät. Tai sitten tarkoituksena on korostaa, että opetuslapset eivät ole varastaneet Jeesuksen ruumista. Matteuksen evankeliumissa tuodaan esille ylipappien ja fariseusten pelko siitä, että opetuslapset voisivat varastaa Jeesuksen ruumiin ja väittää hänen nousseen kuolleista (Matt. 27: 62 – 66). Opetuslapset eivät olisi sellaiseen kyennet, sillä he toimivat näinä päivinä piilossa ”juutalaisten pelosta”. Mielenkiintoinen yksityiskohta on ”emmeä me tiedä”. Tarkoittiko Maria tässä muita haudalla olleita naisia?

Kertomuksessa haudalle kiirehtivät Pietari ja ”se toinen opetuslapsi”, ”joka oli Jeesukselle rakkain”. Kyseessä on siis evankeliumin kirjoittaja Johannes. Voi olla, että haudalle on rientänyt enemmänkin opetuslapsia, mutta Johannes on toimittanut kertomuksen sellaiseen muotoon, että siinä korostuu Pietari ja ”se toinen opetuslapsi”.

Pietari näki käärinliinat ja ”että Jeesuksen kasvoja peittänyt hikiliina ei ollut käärinliinojen vieressä vaan erillään, omana käärönään. Tämä yksityiskohta todistaa siitä, että Jeesuksen ruumista ei ollut varastettu, sillä käärinliinat olivat paikalla ja vielä hyvässä järjestyksessä. Hikiliina oli ”omana käärönään”, ikään kuin Jeesus olisi poistunut niistä.

Vaikka ”se toinen opetuslapsi” oli tullut haudalle ensimmäisenä ja kurkistanut sisään, niin hän ei ollut mennyt sisälle. Nyt tekstin mukaan hän tuli sisään ”ja hän näki ja uskoi”. Tämä on kertomuksen tärkein sanoma. ”Se toinen opetuslapsi” on ensimmäinen opetuslapsista, joka uskoi ylösnousseeseen Jeesukseen. Ero epäilevään Tuomaaseen on hyvin selvä.

”Vielä he näet eivät olleet ymmärtäneet, että kirjoitusten mukaan Jeesus oli nouseva kuolleista.” Todennäköistä on, että opetuslapset olivat hämmästyksen vallassa. Ensimmäisessä korinttilaiskirjeessä on varhainen uskontunnustus: ”Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi, niin kuin on kirjoitettu, hänet haudattiin, hänet herätettiin kuolleista kolmantena päivänä, niin kuin oli kirjoitettu” (1. Kor. 15: 3 – 4). Siinä viitataan kirjoituksiin, vaikka ei kerrota, mihin. Jesajan kirjan teksteistä joitakin kohtia nähdään ennusmerkkinä Kristuksen kuolemasta (Jes. 53: 5 – 12) ja Psalmissa kirjassa todetaan: ”Sinä et hylkää minun sieluani tuonelaan, et anna palvelijasi joutua kuoleman valtaan.” (Ps 16: 10). Myös Abrahamin aikoma Iisakin uhraaminen ja sen keskeytyminen on ennakkokuvaus Kristuksen uhrista, ja Joosefin myyminen orjaksi Egyptiin ja hänen nousemisensa valtakunnan johtoon kuvaa Kristuksen historiaa. Johanneksen evankeliumi korostaa, että opetuslasten ymmärrys Jeesuksesta, heidän tietoisuutensa Jeesuksen tehtävästä, kasvaa ja he ymmärtävät sen

lopullisesti, kun he saavat puolustajan, Totuuden hengen, siis Pyhän Hengen (Joh. 14: 25 – 26, 16: 12 – 15).